

NÉPNEVELŐ.

NEVELÉS- ÉS OKTATÁSÜGYI LAP

A MAGYARORSZÁGI LATIN ÉS GÖRÖG SZERTARTÁSÚ KATH. NÉPOKTATÁSI INTÉZETEK SZÁMÁRA.

KIADJA A SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT.

Megjelenik minden vasárnap egy ívnyi terjedelemben.

Megkapja e lapot minden kath. népoktatási intézet egy-egy példányban **ingyen**.

Előfizetési ár: egész évre 3 frt. Kéziratokat nem küldünk vissza.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,

Királyi Pál utca 13. szám.

(Szent-István-Társulat).

A hirdetések árszabálya:

A pályázati hirdetéseknel **minden egyes szóért**, minden közlés után 3 kr. (6 fillér) fizetendő. — Egyéb hirdetéseknel egész oldal 16 frt, fél 8 frt, negyedrés 4 frt és egy nyolczadrész oldal 2 frt. A 30 kr. bélyegilletéket a hirdető fizeti.

A díjak előre beküldendők a Szent-István-Társulathoz

HIVATALOS RÉSZ.

Kivonat, a kalocsai érseki-megye f. évi II. körleveléből.

Miniszteri körrendeletek és utasítások a közigazgatási bíróságokról, melyek a tanügyet is érintik.

IV. Utasítás. A m. kir. közigazgatási bíróságról szóló 1896. évi XXVI. t.-cz. több oly panaszos ügynek végleges elintézését sorolta e bíróság hatáskörébe, melyek a népoktatás érdekét általánosságban és közelről érintik.

Egyfelől tehát azért, hogy a vármegye, város közigazgatási bizottsága eljárásának határozott irányt szabjak, másfelől pedig annak elérése végett, hogy az iratok a közigazgatási hatóságoktól mindenkor az összes bizonyítékokkal felszerelten terjesztessenek a m. kir. közigazgatási bíróság elé s annak minél kevesebb oka legyen a törv. 112. §-a 4-ik pontjának alkalmazására, felhivom a közönséget, hogy a törv. 48-ik §-ában érintett minden oly esetben, midőn a hitfelekezeteknek községi segélyezéséről van szó, a községtől kívánt segélyezés okait s a követelés jogalapját minden részletében állapítsa meg; miközben különösen derítse ki azt is, vajjon ezen segélyezés 1868. előtti, vagy utáni időből ered? s az 1868. év előtti segélyezésének mi a jogcíme (gyakorlat canonica visitatio, szerződés stb.) a segélyezés az 1868. XXXVIII. t.-cz. életbe léptekor megszűnt-e és csak később éledt-e újból fel?

Ezen ügyekben követendő eljárásra nézve a közönségnek figyelmébe ajánlom azokat az elvi jelentőségű határozatokat, melyeket az 1868. XXXVIII. t.-cz. 26. §-a és az 1868. LIII. t.-cz. 23. §-ának alkalmazásában a belügyminiszterium eddig hozott, s melyek az 1896. XXVI. t.-cz. 155. §-ában kilátásba helyezett döntvények meghozataláig irányadók. Budapest, 1896. december hó 31.

V. Utasítás. A m. kir. közigazgatási bíróságról szóló 1896. évi XXVI. t.-cz. több oly panaszos ügynek végleges elintézését sorolta e bíróság hatáskörébe, melyek a népoktatás érdekét általánosságban is közelről érintik.

Egyfelől tehát azért, hogy a vármegye, város közigazgatási bizottsága eljárásának határozott irányt szabjak, másfelől pedig annak elérése végett, hogy az iratok a közigazgatási hatóságoktól mindenkor az összes bizonyítékokkal felszerelten terjesztessenek a m. kir. közigazgatási bíróság elé és annak minél kevesebb oka legyen a törv. 112. §-a 4. pontjának alkalmazására, felhivom a közigazgatási bizottságot, hogy a törvények nemcsak az elemi, hanem a felső nép- és polgári iskolákra is vonatkozó 50. §-ában, valamint az 51., 52. és 53. §§-ában felsorolt ügyek intézésében különösen a következőkre figyeljen.

Népiskolai adó nemcsak a községi iskola szűkebb értelmében vett fentartására, hanem az iskola-épület felállítására, fentartására és felszerelésére szükséges költségek fedezése végett is kivethető. Amennyiben pedig az 5%-os iskolai adó az iskola-épület és tanítólak építésére és fentartására nem elégséges, a község az 1868. XXXVIII. t.-cz. 42. §-a alapján külön pótdadót is vethet ki.

A községek köteleltsége a pusztákon és tanyákon levő gyermekek számára szükséges kisedővödák vagy gyermek-menedékházak állítására is kiterjed.

A tanyai iskolák rendszerint községi jellegűek, s felekezetieknek csak abban az esetben tekintendők, ha azokat a tanya (puszta) birtokosa a saját erejéből állítja fel, azt az alapító levelben kifejezetten felekezeti jellegűnek nyilvánítja és az illető egyházmegyei főhatóság felügyelete alá helyezi.

A tanítói javadalmazásnál szolgáló földek utáni hasznok megállapításánál általában a kataszteri tiszta jövedelem veendő alapul, magasabb jövedelem csak bizonyításra elfogad-

ható adatok (p. o. haszonbéri szerződés) alapján állapítható meg.

A tanító választások elleni felszólamlások elintézésénél a megválasztott tanító képesítése is elbírálendő annak megállapítása végett, vajjon csakugyan a legjobb képesítésű tanító választott-e meg vagy sem? A tanítók nyugdíjazását az 1875. XXXII. t.-cz és az 1891. XLIII. t.-cz. szabályozzák. Kivételt csak az 1877. évi okt. 16-ig kinevezett határvidéki tanítók képeznek, kikre nézve ahhoz képest, vajjon az 1871. évi június hó 8-ról kelt legfelsőbb jóváhagyással ellátott szabályrendeletben biztosított jogok fentartása mellett, vagy az 1875. évi XXXII. t.-cz alapján léptek be az orsz. tanítói nyugdíjintézetbe, az előbb intézett szabályrendeletet illetőleg az 1875. évi XXXII. t.-czikk rendelkezései alkalmazandók. Budapest, 1896. december hó 31.

NEM HIVATALOS RÉSZ.

A „beszéd- és értelemgyakorlatok“ ellen.

A budapesti népiskolák tanterv-reviziójának elomunkálatai közben Verédy Karoly kir. tanácsos tanfelügyelő azt a meglepő indítványt tette, hogy a »beszéd- és értelemgyakorlatok« mint önálló tantárgy töröltessek a budapesti népiskolák új tantervéből. Töröltessek pedig azért, mert 1. minden tantárgy beszéd- és értelemgyakorló kell hogy legyen, 2. mert az e tantárgy keretében végzendő szemléltetés lustává teszi a gyermek szellemét. Azt a célt, a melyet a paedagogus világ e rossz című, de jó célú tantárggyal elérni óhajtott, Verédy az olvasás keretében óhajtja megközelíteni.

A tényállás ez összevont válaszából első pillanatra úgy rémlik, mintha Verédy megkondítván a beszéd- és értelemgyakorlatok fölött a leleharangot, a szemléltetést is eltemetni óhajtaná. Hanem hát ez nem úgy van, mert ez lehetetlenség!

Mit akar ez az itt vázolt ajánlat? Azt, hogy a gyermek érzékeit az olvasás útján elesítsük; hiányos, hibás, esetleg hiányzó képzeiteit az abéczés és olvasókönyv segélyével rendezzük; hogy beszélőképességét szintén ez uton gyakoroljuk és hogy a gyermeki szív és akarat nemesítésének nehéz munkája, valamint a reáliákra való előkészítés egyedül az olvasás vállaira nehezedjék.

Lehet-e ezt az I. és II. osztály olvasása keretében elérni? Nem.

Az I. és II. osztály olvasástánítási célja kizárja ezt: az I. és II. osztályban az olvasás öncél, vagyis ez osztályokban a készséggel olvasást kell elsajátíttatni a gyermekekkel; az olvasottak megértésére csak másodsorban szabad tekintenünk. Itt nem tehetünk mást, minthogy *egyengetjük* az értelmes olvasás útját.

Az olvasás ez osztályokban igen gyöngé-

alap vagy eszköz a fönnebb jelzett cél elérésére. Erre helyezkedni, ehhez valami más célt hozzákötöni nem szabad. Hiszen éppen az I. és II. osztály olvasása szorul a »beszéd- és értelemgyakorlatok« támogatására.

S éppen ez a pont az, a melyről én Verédyt megérteni vélem; de éppen e pont az ő vele ellentétes állaspontom bástyája is.

Kehr volt a beszéd- és értelemgyakorlatok, illetőleg, mert *Kehrek*nel »szemléltető oktatás« volt e tantárgy neve, a szemléltető oktatás el- lensegei közt a legfigyelemreméltőbb. Ő a normál szavak módszerének a híve. S mint ilyen, szükségesnek látta, hogy a normál szavak tárgyait szemléltesse. Mivel az ő normál szavai esetleg más tárgyak szemléltetését is megkivánták, mint amely tárgyak az ő »szemléltető oktatás«-uk keretében előfordultak, s mert erősen meg volt győződve, hogy a normál szavak módszere a legjobb írva-olvasási módszer: a »szemléltető oktatást«-t egyszerűen törölni ajánlá, mivel a normál szavak tárgyait amúgy is szemléltetnie kellett.

*Kehrek*nek és követőinek bizonyos fokig igazuk van. Igazuk van abban, hogy a normálszavak módszere sokkal tökéletesebb a Graser-féle módszernél. Abban is igazat kell nekik adnunk, hogy ha a normál szavak minden egyes tárgyat szemléltetjük, s mint ők tették, talányokkal, versekkel, dalocskákkal fűszerezzük, akkor a beszéd- és értelemgyakorlatok tárgyalása unalmas és terhes lesz a gyermeknek. Hanem abban már aztán nincs igazuk, hogy a normálszavak anyagának a szemléltetése helyettesíthetné a beszéd- és értelemgyakorlatokat. Így tehát abban sincs igazuk, midőn egy módszer-kérdés érdekében egy nélkülözhetlen tantárgyat megölni akarnak. Ez olyanforma eljárás, mintha valaki tyúkszemétől óhajtván megszabadulni, lábait vágatná le.

E drasztikus megoldás helyett *Reinék* sokkal bölcsőbb utat követtek. Az írva olvasást szépen hozzá simultatták a beszéd- és értelemgyakorlatokhoz. Vagyis: olyan tárgyak neveit vették normál szavak gyanánt, a melyeket vagy minden oldalúl szemléltettek a beszéd- és értelemgyakorlatok körében, vagy pedig a melyek egyes szemléleti kör letárgyalása közben közvetve szóba kerültek. Ezzel aztán elérték azt a fontos célt, hogy ismert fogalmat fedő szóból indul ki a betűismertetés, és hogy a tárgy, kép, nev. szó és hang fokozatosan következvén egymás után, a tanuló gyermek könnyebb és tökéletesebb munkát végez.

De a beszéd- és értelemgyakorlatokat nem küszöbölték ki a népiskolából.

Kehr azt mondotta: Minden tantárgy szemléltetve taníttassék, hiba tehát egy tantárgyat külön szemléltető oktatásnak nevezni. De a szemléltetésnek nem üzent hadat. Verédy azt mondja: Minden tantárgy gyakorolja az értel-

met és beszélő képességet, hiba tehát egy tantárgyat külön beszéd- és értelemgyakorlatoknak nevezni. Eddig lényegileg egyet mond Kehrrrel, mert a tárgy ugyanaz, csak a cím szerencsétlenebb nálunk, mint a németeknél. Hanem a mit azután mond, már lényegileg elűt Kehr szavainak értelmétől. Azt mondja: Az a szemléltetés, a melyet e tantárgy keretében végeznek, lustítja a szellemet. És ezért halál reá!

Tehát nem a szemléltetési mód helyesbítését óhajtja, mert akkor azt mondaná. Eltörlesztet kívánja tán? Nem, ez nem lehet!

Én azt hiszem, azt óhajtana, hogy az I. osztályban a normál szavak módszere alapján végezzenek szemléltetéseket; és hogy a második osztály olvasmányai közül az érzelmi (elbeszélő stb.) olvasmányok tárgyait olvasás előtt belső, a realis tartalmú olvasmányok tárgyait előzőleg külső szemléltetés útján értesse meg a tanító, hogy azután eredménynyel olvashassanak a tanulók. Ismétlem, lehetetlenségnek tartom, hogy Verédy a népiskola I. II. osztályában, mint a hogy a *Magyar Paedagogiában* megjelent szűkszavú javaslatából első pillanatra látszik, a szemléltetésnek üzent volna hadat.

Ha nem csalódom s csakugyan ezt kívánja, akkor lényegileg egy nézeten vagyunk; hanem a kivitelben térünk el egymástól messzire.

Ő eltörölni óhajtja a beszéd- és értelemgyakorlatokat és a szemléltetést az olvasás szolgálatába szeretné szegődtetni; én főkélyesíteni és szoros viszonyba akarom hozni az olvasással.

Eltörölni e tantárgyat nem haladás, hanem visszaesés volna a tanügy terén; hanem javítani égetően szükségessé vált, mert Nagy László rettenetes karára volt vezérkönyvével e tárgy jó hírnevének s a mi súlyosabb; a népiskola előkészítő tagozata (I., II. oszt.) eredményes oktatásának. Szoros viszonyba hozni e tantárgyat az olvasással szükséges először a beszéd- és értelemgyakorlatok célja érdekében; másodsor az olvasás értelmességének egyengetése érdekében.

Ne töröljék el e tantárgyat, hanem javítsuk!

Egyelőre csak ezt kívántam elmondani. A szerkesztőség szíves engedelmevel pár rövidke cikkben majd a részletekre is kitérek.*

Dreiszigler Ferencz.

A lakodalmi multságok és a gyermekek.

Kedves lapunk a »Népnevelő« m. év 50. számában Janovits Károly ur »Körcsmai multságok és a gyermekek« cz. cikkben, egy a mai erkölcsileg folyton súlyedő kornak megfelelő alkalmas témával foglalkozik, melynek kiegészítésül s az eszmecsere tisztázása végett a következőket jegyzem meg:

* Készséggel nyitunk tért közleményeinek. Szerk.

Mint r. kath. tanítónak, mindenkor a vallás-erkölcsös nevelés volt legfőbb gondom, tudván azt, hogy a gyermekeknek erkölcsös, vallásos nevelése az egyetlen biztosíték a jobb jövőre. Elsősorban tehát a tanítónak kell vallásosnak lenni, mert a tanító jámborságát és erényét semmi sem pótolhatja a nevelésben. A lelkiismeretes tanító nemcsak az emberek földi szerencséje, hanem a lelki boldogság alapjának letételén is működik egész életén át. A mely gyermek jólelkű, erényes tanító által már zsenge korában tiszta erkölcsre, vallásosságra lesz tanítva, az diszére válik az emberiségnek, a hazának.

Ennélfogva elkerülhetetlen kellék, hogy a tanító példás életű legyen s minden tőle telhető módon iparkodjék megőrizni a gyermekeket a büntől, a kicsapongás s erkölcselenség fortélyaitól és megszámlálhatlan cseleltől. Pillanatra se feledje el, miszerint a gyermekek azért bizattak kezére, hogy őket Isten képmására képezze, mert a kezei közt elvesztett lelkekért bizonyosan szigorú számadásra fog vonatni.

Tekintve a keresztény nevelésnek itt elsorolt célját, megvallom igen-igen sokszor gondolkodóba ejtett midőn tapasztaltam, hogy az iskolában elhintett erény-magvak, mily sok veszedelemnek vannak kitéve a társadalomban, hogy belőlök nemhogy egészséges kitűnő gyümölcsöt, de még csak valamire türhető vaczkort is alig mutathatunk fel fáradságunk némi jutalmául. Janovits ur cikkében nagyobb részt felsorolta mindazon körülményeket s bajokat, melyek a tanító munkáját ugyszólván semmivé tiporják s ezek legfőbbjei, hogy a gyermekeket a szülők oly mulatságra, körcsmai daridókba viszik, hol oly dolgokat látnak és hallanak, melyekkel egész életükben sem volna szabad tudomással birniok.

Osztom tehát én is Janovits urnak azon nézetét, hogy ez állapot így nem maradhat, s szigorú rendelettel kell e baj ellen fellépni. Ne legyen szabad a mindennapi és ismétlő iskolás tanulóknak körcsmai multságokon megjeleni s mindezt, ha a rendelet végre van hajtva, a tanító közreműködésével lehet orvosolni. Mit szóljunk azonban azon multságokról, melyekről a tisztelt cikkíró ur megfeledkezett, ahonnét a gyermeket semmiféle rendelettel nem hogy nem lehet eltiltani, de sőt tanító alatt arra a miniszteri utasítás értelmében mulasztási engedélyt is adhatunk, vagy az arra megjelenő gyermekek mulasztása — ha a családhoz tartozik — igazoltnak tekintendő. S ezen multságok a lakodalmak. Itt éppen annyi rosszat lát és hall a gyermek mint a körcsmai multságokon, sőt némely községben, hol a vőfély-köszöntések annyira szokásban vannak — mint nemzeti hagyományok — abban igen gyakran olyan trágár s erkölcselenszót, pikáns élezet s gyalázatos tréfát lehet hallani, hogy azt nem hogy gyer-

meknek nem volna szabad hallani, de jobb érzésű felnőtt sem hallgathat meg pirulás nélkül. Az ily aljas, erkölcstelen felköszöntőket pedig a gyermek szajtatva hallgatja végig s még nines is módjában a tanítónak őket e piszkos helyről eltüntetni. Ennek orvoslására aztán tessék t. kartarsaim módot találni s azt e lapban közölni.

A koresmai dárídók a filoxera pusztításával már ugyis igen ritkák, s kezdenek a vendéglősök nem kis hosszúságára elmaradni (lám mily jó paedagogiai eszköz lett a filoxera), de a lakodalmak nem mennek ki a divatból míg csak ember él e földön, azért érdemes, sőt igen kivanatos, mondhatjuk egető szükség ez ügyvel minél gyakrabban s minél behatóbban foglalkozni.

Az en szerény nezetemből ezen baj orvoslására mint egyedüli módot ajánlhatom, a vallásos erkölcsös nevelésen kívül, a teli időszakban estéli iskolák létesítését. Azon kell lennünk, hogy a falu fiatalsága, kikből rendszeren a vőfélyek szoktak kikerülni, megjelenjék az előadásokra. Itt aztán a számtan, nyelvtan (helyesírás), törtenelem, földrajz, alkotmánytan és gazdaságtan mellett erkölcsnemesítő olvasmányok is felolvastatnak, melyeknek tárgyalásakor egy szakavatott tanító igen szépen kiemelheti az illedelmes magaviselet szépségét, melyről még mulatságokban sem szabad az ifjúságnak megfeledkeznie, s meguntatja velök az ocsmany tréfák és illetlen beszédek, mint erkölcsrontó, s az ártatlan kis gyermekek lelket megöelő veszedelmes tetteket.

Végül egy oly mulattató tréfás vőfélyköszöntő könyvet kellene hogy a Szent-István-Társulat kiadjon, melyben az egyes szokásos felköszöntések tréfásan, humorosan, az erkölcsöt legkevésbé sem sértőleg legyenek szerkesztve. De megjegyzem, hogy ezen új könyvecskének ugy az ő szája — izük szerint kell szerkesztve lenni, hogy ezért a füzetért a jelenlegit örömet félre dobjak. Ezen könyvekből 4—5 példány minden községben ingyen lenne kiosztandó, ugy hogy a plébános urak a templom pénztárából azt 10—12 példányban beszereznék s ingyen kiosztanák. Nagyon megérdemeli ez az ügy, hogy gondolkozzunk fölötte s végre tegyünk valamint a kedvezőbb viszonyok megteremtésére. Meg vagyok győződve, hogy kiszámíthatlan erkölcsi haszon háromol-nék ezen általam ajánlt módnak véghezvitele által a nép közerkölcsiségének emelkedésére.

Csizmadia I. Gyula.

Milyen legyen a tanító szelleme az iskolában és azonkívül.

Iskolába megy a tanító. Növendékei iránt telve szeretettel nyitja be az ajtót: felhangzik a magasztos üdvözlés: a mester elfoglalja birodalmát hűséges alattvalói között.

Csak végig tekint osztályán s már ura

helyzetének. Egy gondolat . . . s eszébe jut: »az iskola én vagyok.«

Igen, mert szakértelemmel párosult atyai nevelése mellett is szelleme uralgó, tehát a hol kell, mindig parancsolni tudó. Nem zsarnok ő! Büntetni is szokott, de csak azon célból, hogy javítson s nem azért, hogy mérget töltse ki a gyermekeken. Nem sokszor parancsol ez a tanító, de ha kell, mindenkor tud parancsolni.

A gyermekcsereg határtalan bizalommal van iránta, mely sereg ilyenkor tanítója tekintélyétől felebbezést nem ismer. Oh ha ily tiszteletnek tárgya lehet a tanító, akkor ő pedig ölelje át szívének egész melegével növendékeit, mert hiszen azt mondja egy jeles paedagogus: »Boldog azon iskola, melynek tanítója oly erős tölgy, melyhez a gyermeki kedély repkenye biztosan simulhat és melyen egy fölfelé vezérlő erőteljes kalauzt találhat, mert csak egyedül ott lehet vigaszt, áldást és boldogságot lelmi. Valamint repkény nem simúl jégoszlophoz, úgy a gyermeki kedély sem ragaszkodik szeretetnélküli szívhez.« Uraim, igaz ez! Senki sem ismeri fel az emberben a szeretetet korábban, mint a gyermek. Amely tanító növendékeit szereti, az azokkal természetesen, atyailag is fog tudni bánni, mert tudja, hogy a gyermek lelke egy oly tiszta lap, melyre ő fogja az első vonásokat megtenni.

Az iskola jölete nemcsak a tanító és tanítvány kölcsönös szeretetétől függ am, hanem arra jelentékeny befolyással bír meg a tanító vallásossága is. A tanító szellemének egyik kimagasló nyilvánulása a vallás, valamint az ezzel szoros összefüggésben álló vallásos gyakorlatokban való részvétel.

Ha valakitől, úgy a tanítótól joggal elvárhatják, hogy a vallásos gyakorlatokban növendékei előtt példaként tündököljön.

Azon tanító, ki hivatala lelkiismeretes betöltésére a vallás karjai között keres a jó Istennél malasztot, nagyobb remény s több kitarással végezheti tövises, de dicső népnevelői állásában fáradságos munkáját, mint az, ki az u. n. szabad-vallásgyakorlatnak lévén híve, egy bizonyos kijelölt vallásos irányelv nélkül tévelyeg az életben.

Szeresse hivatalát minden tanító; teljesítse pontosan kötelességeit; hordozza szívében mindig növendékei jövőjét, melynek ő lett leteleményese. A kötelességet ne kényszerűségből, hanem hivatásszerűleg teljesítse, miért is növendékeiért semmi fáradságtól se riadjon vissza. Legyen munkájában kitarító, s az eredmény, mint megérdemelt jutalom, nem fog elmaradni.

Oltalmazza növendékeit tanácsai által, tiltván őket szüntelen a káros következményekkel járó dolgok elkövetésétől, buzdítván a jótettek gyakorlására.

Így óhajtom én a tanító működésében *szellemének* nyilvánulását látni. Lassuk most már röviden, milyen legyen a tanító szelleme az iskolán kívül?

Mindenek fölött legyen becsületes s mást becsülni tudó. Községének legyen mintaképe úgy az erkölcsi, mint a családi életben. Az emberekkel való nyájas bánásmódja, a mások fájdalmaiban való őszinte részvétel; továbbá a helyzetével való önmegelégedés s egyéb kiváló tulajdonok megszerezhetik számára a nép bizalmát és szeretetét. Meg kell azért a tanítónak ismerkednie a szellem egyéb ferdeségeivel is, hogy ne legyen előtte minden meglepő és hogy az esetlegesen feltűnést keltő dolgokról valami elragadó dicséretekben ne nyilatkozzék: legyen figyelmes az ezt megérdemlő dolgok iránt, szóval: az olvasottság, a különféle dolgokról már szerzett némi ismeretek birtoklása észrevehető legyenek megjelenésében. Ha általában elmondható, hogy senki ne tegyen fel önmagáról többet, mint »ami« valójában, úgy ez különösen tőlünk tanítóktól várható el. De jól is áll a tanítónak a nemes szerénység, amint hogy nincs undorítóbb látvány az önértetéből kivetkőzött szolgálalkú tanítónál.

Ismerje meg azért minden tanító tehetségének emelkedési fokát, bírjon kellő önbecséréssel, ismereteit pedig úgy és a szerint értékesítse, a mint azt az idő s körülményei éppen megkívánják. Ezen önismeret fogja azután megteremni mindenki számára a munka édes jutalmát »azon kisdéd körben, hova végzete rendelte őt«.

Bertha István,
kántortanító.

IRODALOM.

A Szent-István-Társulat legújabb kiadványai.

Most jelent meg: **Kisdédnevelés- és Módszertan**, a róm. kath. kisdédóvónó-képző intézetek és családok számára. I—III. rész. Irta *Számord Ignác*, az esztergomi kisdédóvónó-képző intézet igazgatója. A Szent-István-Társulat által jutalmazott pályamunka. Kapható a kiadó Szent-István-Társulat ügynökségénél Budapest, Királyi Pal-utca 13. sz.). Az I. rész ára 70 kr., a II. rész ára 1 frt, a III. rész ára 1 frt. A mű fõm. Dr. Vaszary Kolos biboros herczeg primás úrnak van ajánlva. A mű anyagáról, beosztásáról és szelleméről a szerző ezt írja előszavában:

»Az anyagot általában véve a miniszteri tanterv alapján állítottam össze. Van azonban némi eltérés mind a három részben, de különösen az elsõben. E részben ugyanis a miniszteri tantervben kiszabott anyagon kívül feldolgoztam azon anyagot is, mely *A magyarországi latin és görög-szertartású róm. kath. tanító, tanítónõ . . . óvónó-képzõ intézetek . . .*

tantervének revideált tervezete címû könyvnek 260. lapján van előírva. Ezzel a tanítási anyag bővebb lett, de azért minden nehézség nélkül el lehet végezni, mert a fent említett revideált tervezetben, ugyancsak a 260. lapon, az állami intézetektõl eltérõleg, hetenkint 1 óra helyett 2 óra van kiszabva a kisdédnevelés-tanra. Az esztergomi érseki kisdédóvónó-képzõ intézet már az elmúlt években is e tantervet követte, 2 órát tûzvé ki hetenkint a kisdédnevelés-tanra, mely a tantárgyak között a hit-tan után kétségen kívül a legfontosabb.

A miniszteri utasításokban felsorolt óvodai foglalkozásokat mind ismertetem az I. részben, azon elvet tartván szem elõtt, hogy a növendékek fokozatosan haladjanak az ismeretekben. Ha egyes foglalkozásokat csak a II. részbe vettem volna fel, akkor ezeket csak a második tanév 7—8. hónapjában ismernék meg a növendékek, a mi a képzésnek nagy hátrányára lenne, mert rövid idõ esnek az elméletet követõ gyakorlatra.

A II. részben az 1891. évi XV. t.-czikket, kapcsolatban az utasításokkal, bővebben tárgyalom, azért, hogy a növendékeknek legyen biztos utbaigazítójuk. Ha a szaktanár hosszadalmasnak találja, megrövidítheti.

A vallásosság és hazafiasság fejlesztésére mind a három részben nagy gondot fordítottam.

A művem megírásánál használt forrásokra nézve kijelentem, hogy a hazai kisdédóvás egész irodalmát áttanulmányoztam s a mit mások jól megírtak, azt felhasználtam; szolgailag azonban nem követtem másokat, a mit átvettem, azt több évi tapasztalatom alapján dolgoztam fel. Verulami Bacon ezen mondását tartva szem elõtt: »Az író ne legyen hangya, mely halomra gyűjt, se pók, mely önmagából szövõ hálójának szálait, hanem legyen szorgalmas méh, mely gyűjt s a mit gyűjtött, azt ügyességgel feldolgozza.«

A mű tartalmát a jövõ számban ismertetjük.

— **Katholikus Tanügy** VII. évf. 5. sz. Tartalma: *Kováts Gergely kitüntetett ny. nyul-falusi kántortanító életrajza*, arcképpel. — *Paedagogiai túlzások és tévedések, Augustin Imrétõl*. — A közép- és felsõ iskolák ifjúságának valláserkölcsös oktatása, *Schláger Árpádtól*. — A nem magyar tannyelvű népiskola olvasókönyve, *Tanító*. — A tanítóképzõ-intézeti praktikus szakoktatás, *Dreiszigler Ferencztõl*. — Irodalom és különfelek. Szerkesztõ és kiadó dr. Zelliger Vilmos Budapest, Érsek-utca 2. sz. Elõfizetés egész évre 3 frt.

— **Kath. Paedagogia**. Igen becses tanügyi folyóirattal gazdagította *Gyürky Ödön* kath. irodalmunkat a »Katholikus Paedagogia« havi folyóirat megindításával. Lapunk, mint hivatalos tanügyi organum mellett csakugyan égetõ szükség van egy ilyen komoly, kellõ szakértelemmel szerkeztett tudományos szakfolyóíratra, melyben a kath. paedagogia szõnyegen levõ idõszerû

kérdései terjedelmesebb értekezésekben is megvilágíthatók legyenek. Az első szám tekintélyes tanférfiak támogatását jelenti cikkeiben. Megjelenik minden hónapban, 4 ívnyi terjedelemben. Előfizetési ára: egész évre 4 frt. télésre 2 frt. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, IV. ker. koronaherceg-utca 17. sz.

VEGYESEK.

Kitüntetett tanítók ünnepe. Szép és tanul-ságos ünnepélynek volt szemtanúja Böös község. Ugyanis: Ó Felsege apostoli királyunk *Dunay Mátyás* tanítót 43 évi ernyedetlen, buzgó munkásságaért legkegyelmesebben a koronás ezüst érdemkereszttel tüntette ki. Az érdemkereszt ünnepélyes átadása e hó 18-én ment végbe. Az ünnepély következőképen folyt le. A járási tanítószög elnökénél a »Szózat«-ot, *Huszár István* böösi plebános meleg szavakban üdvözölte a kitüntetett férfiút. Utána Dr. *Németh Dezső* főszolgabíró rövid, de lelkes beszéd kíséretében fel-tűzte a kitüntetettnek az érdemkeresztet. E jelenetet az iskolás gyermekek üdvöz-lő dala követte. Az üdvözlő dalt *Novrik Mariska* tanítónő vezette. Majd *Horváth Dezső* vasár-uti főtanító beszélt az ünnepelthez lelkesen, a tanítószög nevében sok szerencsét kívánván a kitüntetett kártársnak. Ezután *Palotay Ignác* böösi jegyző üdvözölte a község nevében az ünne-peltet. Végül egyik iskolás fiú köszönte meg maga és tanuló társai nevében kedves és sze-retett tanítójának fáradozásait. Az ünnepélyt Kölcsey »Hymnusával« a járási tanítószög zárta be. Delben társas ebéd volt, hol pohár-köszöntőt mondott Dr. *Németh Dezső* főbíró a királyra. *Huszár István* plebános az ünne-peltre, *Asványi Vendel* bakai kántortanító a főbíróra stb. Ily fényesen ünnepelte meg Böös községe, érdemes tanítójának szerény kitünteté-sét. — Hasonló ünnepély folyt le f. hó 13-án délután 3 órakor a *núitrai* róm. kath. nép-iskola tanácstermében. Ugyanis nevezett napon tüztek fel *Vályi Márton* néptanító mellére a koronás ezüst érdemkeresztet. Számosan je-lentek meg az ünnepelt tisztelői közül, a pap-ság a gymnasiumi tanárok és néptanítók kö-réből. *Nécsy Endre* apátplébános, iskolaszéki elnök 3 órakor nyitotta meg a gyűlést. Átadja a szót *Kostyal Pál* polgármesternek, a ki gyö-nyörű beszéd kíséretében tüzte az ünnepelt mel-lére az érdemkeresztet. Beszédében azt han-goztatta, hogy mily szép része van az ünnepelt-nek a magyarosítás munkájában, és megemlíti, hogy Vályi iskolája a magyarosítás buzgó apo-lója volt már az 50-es és 60-as években. Erdemei elsorolása könyvekre fakasztotta az agg tanítót, úgy hogy csak perczek múlva volt képes szóhoz jutni, a mikor ezeket mondta: »Örül a lelkem, ha meggondolom, hogy 55 éves fáradságos működésemet Ó Felsege is elismerte. Halát adok Istennek, hogy ily soká

engedi szolgálnom a népnevelés és népoktatás szent ügyét«.

A győri Orsolya-szüzek új iskolái. Györött *Zalka János* dr. megyés nm. püspök megengedte az ottani belvárosi Orsolya-rendnek, hogy internátusa kibővítésével a polgári leányiskola számára kétemeletes épületet léte-sítsen. Az építésre a szegény, törekvő apácák mintegy 50 ezer frt kölcsönt vesznek föl és ezáltal a nevelésügy érdekében óriási áldozatot hoznak és bizony nem mindennapi gondot vesznek valláikra. De bíznak a jó Istenben, ki őket sokszor már válságos körülmények között sem hagyta el. Így, hogy többet ne említsünk, legutóbb 1890. körül oly rozoga állapotba jutott elemi iskolájuk épülete, hogy a hatóság már-már bezárással fenyegette. És mivel önerejükől még csak nagyjából sem tudták kijavíttatni, ki volt adva a szentenczia. Ámde ekkor Győrváros közönsége, közelböl-távolból adta össze filléreit és fölépíttette 22 ezer frt költségen azt a gyönyörű épületet, melyben jelenleg az elemi iskolák vannak elhelyezve, így adván fényes tanjelét hála-jának azon rend iránt, mely 150 évnél több, hogy vallásos és hazafias érzelemben neveli leány-gyermekeit. Az apácák már be is adták a város törvényhatósági bizottsághoz kérvényü-ket, a melyben az építés céljaira szükséges terület átengedését kérelmezik.

Halálozás. Két érdemes kath. tanító haláláról vettünk hírt. Az egyik *Zavatzky István* mező-teremi tanító, a ki f. hó 22-en életének 30-ik, tanítóskodásának 10-ik évében, a szent-ségek ajtatos felvétele után hunyt el az Úr-ban. *Zavatzky* igen tehetséges, munkás tagja volt a kath. tanítói karnak. A szatmármegyei r. k. tanító-egylet irodalmi munkásságában tevékenyen részt vett s több pályadíjat is nyert értekezéseivel. Legközelebb a Népnevelő iro-dalmi pályázatában is ő volt a győztes. A má-sodik halottunk *Kaczér József* nagy-kőrösi róm. kath. fiú-tanító, ki életének 50-ik, házasa-gának 29-ik évében, a halotti szentség ajta-tos felvétele után 1897. évi február 23-án délelőtt fél 10 órakor hosszas szenvedés után hunyt el. A megboldogultnak hiült tetemeit folyó hó 25-én csütörtökön délután 3 órakor tették a róm. kath. egyház szertartása szerint örök nyugalomra. Elhunyt szorgalmas olvasója és munkatársa volt lapunknak. Áldás és béke poraikra!

Egyházi szerek, zászlók, miseruhák, mű-himzések, stáció- és oltárképek, csillárok, fe-hérműek, kegytárgyak, képek és könyvek be-szerzésére ajánljuk **Szűts és Társa**, a bibornok-érek és Magyarország hercegprimásának udv. szállítói **Budapest**, IV., **Kossuth Lajos-utca**. Árjegyzéküket kívánatra bérmentve küldik.

RÖVID HIREK. *Dessewffy* püspök *Szegeden*. *Dessewffy* csanádi püspök nm. *Szegeden* járt szertartója *Lang Dávid* kíséretében, hogy meglátogassa az ottani róm. kath. tanítóképző intézetet. A pályaudvaron *Varga*

Feren-gató ment. házán köt. r. tetett kántor-nak a kor-állap. műkö-34. § 10bb. 400 i 160-a a kik irást nagy kell i-lyek leum-velte dik e le, a nepe-— A tet a deké A ki főiga csosi tunk moru közo kolák szér tunk 50 f kirá

A 4- házn- vall- állan- fogl- kan- el la- talá- eljá- hum- az is- kéré- hitk- dies- tesz- ter- hog- nyu- ered- eszt- lité- mik- sok- köz- »Bé- Am- ség- zat- mé- Ist- ter- hat- ren- Pál

Ferencz prépost és Galler Kristóf képzőintézeti igazgató fogadta a püspököt, a ki egyenesen az intézetbe ment. Délben ebéd volt a tiszteletére, Vargha prépost házában, a mikor számos tőzstban üdvözölték a püspököt, mint a tanítóképzőintézet újjáalakítóját. — *Kitüntetett tanítók.* A király Berkovics József sághi róm. kath. kántortanítónak, Lázár Gábor vernári gör. kath. tanítónak, a népnevelés terén szerzett érdemeik elismerésül a koronás ezüst érdemkeresztet adományozta. — *Szép állapotok.* Kisterenne községben mindössze két tanító működik az iskolában. Az 1868. XXXIII. törvényczikk 34. §-ának megfelelően egy-egy tanítóra itt nincs 80-nál több iskolás gyermek bizva, pedig a községben közel 400 iskolaköteles gyermek van. A tanítók legföljebb 160-at oktathatnak, tehát kétszáznál több azoknak száma, a kik nem nyerne iskolai kiképzést. Egész generáció irást nem tudó ember nő fel a községben, a hol bizony nagyon felférne a tanerők szaporítása. Ilyen helyekre kell iskolát állítani, nem azokat elállamosítani a melyek üdvösen megteszik feladatukat. — *Egy tanító jubileuma.* Jászfényszaru községe február 16-án ünnepelte Boross István kath. tanító működésének negyvenedik évfordulóját. A jubileumi ünnep a kaszinóban folyt le, a hol a szeretett öreg tanítót sok szónoklatban ünnepelték és végül a kaszinó dísztagjaul választották. — *Az Aradvidéki tanítóegylet* lelkes felhívást közzétet a hazai tanítóegyletek között a névmagyarosítás érdekében. — *A közoktatásügyi miniszterium új tanácsosai.* A király Hóman Ottó dr. budapest vidéki tankerületi főigazgató és Pfeiffer Kálmán miniszteri osztálytarasosi miniszteri tanácsosokká nevezte ki. — *Allamosítunk!* Nagy-Szt.-Miklós torontálmegyei nagyközség szomorú lépésre határozta el magát. Feliratot intéz Walliss közoktatási miniszterhez, a melyben a felekezeti népiskolák államosítását kéri. A képviselőtestület saját részéről 5000 forintot szavazott meg e célra. — *Felkövetünk* annak kiigazítására, hogy a Simor és Szabó alapból 50 forint nem Kováts István főtanító, hanem a *ragkirályfalvi* hitközség nevére adományoztatott.

Szerkesztői üzenetek.

D. A. Eeséd. Ismertetni fogjuk. — K. P. Kapesány. A 4-ik száz forint fizetést, mint államsegélyt az egyházmegye főpásztorának engedélyével kérelmezze a vallás- és közoktatásügyi minisztertől. A kath. tanítók állami segélyezésével a kath. tanítók orsz. nagygyűlése foglalkozott és elfogadta e tárgyban Csávolszky apátkanonok, váczai főtanfelügyelő úr előterjesztését. Olvassa el lapunk m. évi 31. és 32-ik számait, azokban megtalálja a szükséges érveket kérvényéhez. Az iskolaszék eljárása ez ügyben méltánytalan és jogtalan, az nem humánus eljárás, hogy tűri 300 forinttal nyomorogni az iskola tanítóját, elzárva akaratoságával utját a segélykérésnek. Miért nem ejti módját az isksz annak, hogy a hitközség egészítse ki a 300 frtot 400 fitra. Ez esetben dicséretet érdemelne eljárásáért, e nélkül azonban nem tesz egyebet személyes önkénykedésnél. — V. P. Mezőterem. Résztvétel vettük a gyászszert. Tekintettel arra, hogy elhunyt 10-ik szolgálatai évében volt, remélhető a nyugdíj. Különbön pozitív értesülést szerzünk és az eredményről külön értesítjük. — F. M. Beregh. Csak esztergom egyházmegyei tanítók javára tétettek az említett alapítványok. — H. J. Kabold. Beérkezett. Hogy mikor közöljük, azt nem határozhatjuk most meg. Igen sok cikket vár közlésre. — B. A. Kis-Királyhegyes. A közlendők közé soroztuk. — K. A. N. Atádon. A »Bésán«-féle ösztöndíjra még nem iratott ki a pályázat. Annak idején hírül adjuk. Ha tagja az orsz. kath. tanítói segélyalapnak, remélhet támogatást ez alaptól. A pályázat lapunkban közölve lesz. — M. N. Csávoly. Az ismétlődő iskolák számára még nem adott ki a Szent-István-Társulat tankönyvet, de úgy értesülünk, hogy terembe van véve egy olvasókönyv kiadása, addig is ajánlhatjuk a Bárány-féle V-VI-ik oszt. olvasókönyvet. Megrendelhető a Társulat ügynökségénél Budapest, Királyi Pál utca 13. — Albin Halászi. Ily kérdésekben nagyon

bajos nekünk megfelelő véleményt adni. A tanító 10 hónapig kötelezhető a tanításra. A törvényes szünet két hónap, július és augusztus hónapok. Forduljon intézkedésért az egyházmegyei főtanfelügyelőséghez. — B. K. Garam-Kürtös. Köszönet — Beregi. Az orsz. zeneakadémián. Forduljon bővebb felvilágosításért az intézet igazgatóságához. — F. J. Rakamaz. 1. Mellék-lendő: a tanító díjlevele, oklevele hitelesített másolatban, ezenkívül az iskolaszék határozata és az egyházmegyei hatóság engedélye. 2. Nem. 3. Nem. 4. A vallás- és közoktatásügyi miniszterhez czimzendő. 5. Még nem multa idejét. — Sz. J. Privigyé. Hozzánk mikor kopogtatsz be? Üdvöz et. — D. J. Magosmart. Az iskolaszék és a kerületi tanfelügyelő határozottan tévesen értelmezik a törvényt. Elég világosan és értelmesen kifejezi az, hogy az 1898. év szeptember havától kezdődleg a tanítók tekintet nélkül fizetésükre, 50 forint fizetési pótlékban részesülnek. Az ötödéves pótlék 5 évenként 50 frttal növekszik minden tanítóra nézve, míg a 250 frtot el nem éri. Hogy hogyan lehet a törvényt oda magyarázni, hogy 1898-ik évtől csak 1, de, tehát 10 frt esedékes, azt mi nem értjük s így ebben felvilágosítást sem adhatunk. E törvénytelen intézkedést különben az egyházmegyei tanhatóság sem elősítheti meg. Az államsegély és az ötödéves korpótlék ügyével a kath. tanügyi kongresszus is foglalkozott. Ajánljuk figyelmébe lapunk múlt évi 31. és 32-ik számaiban megjelent »A kath. tanítók állami segélye« cz. határozatot. — G. J. Göresöny. A tanítók özvegyei nem tartoznak — elhunyt férjeik joga révén — a kántortanítónak járó párbért fizetni — P. J. Felső Czikola. Levélben válaszoltunk.

Felelős szerkesztő: **Ember Károly.**

Pályázatok.

Helyreigazítás. A nagybrestzováni tanítói állomás pályázatából, mely a 8-ik számban tétetett közzé, kimaradt konyha, kamara, istállóból, pinczéből: álló kitétel.

Esztergomi érseki megye.

A felső-diósi róm. kath. tót magyar tanítvány népiszkola I. osztályához okleveles tanító kerestetik. Javadalmazása: 1896. 7. tanév végéig a község pénztárából 145 frt. Jedlicska Pál felső-diósi esperes-piébánostól segély czimén 20 frt, ugyanittől irodai segédkezés fejében, másolásért s esetleges fogalmazásért havonként 5 frt. A tanító magánoktatásért is megfelelő jövedelmet nyerend. Lakása: egy csinos és butorozott szobából áll. Ha a tanító a várakozásnak megfelelően, bizton számíthat a jövő tanévben való alkalmaztatására. Ha a temetéseknel a kántori teendőknél segélyezni fog, ezért szintén tiszteletdíjat remélhet. Kötelessége: az I. osztályt tanítani s az ismétlődő iskolában is időnkint oktatni. A folyamodványok Jedlicska Pál espereshez (Felső-Diós, Pozsonym.) február végéig betérjesztendők.

A rimóczi kántortanítói állomásra márczius 18-ig pályázat hirdettetik. Javadalmazása: 16 hold föld és rét, 6 holdat a hives művelnek, adót a kántor fizet, párbéren 70—80 pozs. mérő rozs, 16 fit tandijban, 16 pozs. mérő rozs, nemeseiktől 1 frt, községtől két szekér széna és 6 frt, marhás gazdától 16 öl fa, stóla 50 frt, ostyasütésért 8 frt. Lakása: két szoba, egy konyha, kamra, istálló, kis kert. Krigovszky Henrik plebános.

Győri egyházmegye.

Az edvei r. kath. kántortanítói állomásra márczius 15-ig pályázat hirdettetik. Lakása két szoba, konyha, kamara, istálló s házikert. Jövedelme 5 hold föld, melyről a hitközség az adót fizeti és teljesen megmunkál. 2 holdról pedig a tanító fizeti az adót s teljesíti a munkát. Párbér czimén 25 mérő buza és 2 frt 50 kr. Tandíj czimén 10 frt. Harangozásért 8 mérő rozs. Stólaris jövedelem 10 frt. Államsegély czimén 193 frt. Folyamodványok okmányokkal felszerelve a beledi kath. plebánia-hivatalhoz (Sopronm.) küldendők. Az állás azonnal elfoglalandó.

Munkácsi gör. kath. egyházmegye.

A dobózi (Máramaros) éneklésztanító jövedelme: Lakás, kert, 40 frt közköltségből, 32 frt föld, stola és párbérből, 228 frt államszegély. Okleveles pályázók kérvényeiket benyújthatják márczius 15-ig Rosztokán a lelkésznel. Ricska, 1897. február 15. Damjanovits Viktor alesperes.

Pécsi egyházmegye.

Tolna-Ertenybe kántorságban jártas segédtanító kerestetik. Fizetése: lakás fűtéssel, élelmezés a hátralevő szorgalmi időre havonként 15 frt.

Pusztá-Nosztáni (Tolna) r. kath. népiskolánál a tanítói állás betöltendő. Fizetés: évenként 300 frt, mintegy száz tanköteles után fejenként 40 kr., egynegyed hold kert, tizennégy köbméter tűzifa Pályázati kérvény márczius közepéig a naki (Tolna) plébániahivatalhoz intézendők.

Szakesra (Tolna) a r. kath. iskolához egy okleveles vagy képezdét végzett segédtanító kerestetik, ki a kántorságban is jártas. Evi fizetés 340 frt, egy padlás szoba a szükséges butorizzal. Köteles egy osztályt vezetni, az ismétlősöket oktatni és a kántorságban segédkezni. Az állomás e hirdetés megjelenésétől számított tizenégy nap alatt elfoglalandó. A r. kath. iskolaszék.

A tolnamegyei Varasdi megjavított kántortanítói állomásra márczius 9-ig újolag pályázat hirdettetik. Jövedelme I. csinos lakás s házikert, értéke 40 frt; 2. 10 hold jóminőségű föld és 1038 □ rét, melyeket kapamunka kivételével a község munkál, terményeket behordja, tiszta jövedelme 150 frt, munka-szolgáltatás 50 frt; 3. lvektől 39 mérő buza, 215 mérő rozs á 3 frt, összesen 181 frt 50 kr.; 4. iskola-alapítványból 15 frt 75 kr., 24 frt 30 kr. lélekpénz, vasárnapi oktatásért 21 frt, község-tárából 37 frt 80 kr., stola-jövedelem 35 frt 36 kr., 5. 0 öl keményfa a kegyuraságtól á 10 forint — 60 frt. Tisztán tanítói jövedelem 438 frt 35 kr. kántortani 177 frt 36 kr. Tannyelv német-magyar. Próbátétel megkívántatik. Folyamodványok iskolaszéknek, Varasdi, u. p. Kis-Dorogh (Tolna) kézbesítendők.

Bedeghre (Tolna) egy r. kath. vallású okleveles esetleg képezdévégzett tanító kerestetik. Fizetése a hátralevő három havi tanidőre 90 frt, egy szobából álló lakás fűtéssel. Kötelessége az egyesített I. II. és III. osztály, valamint a fiúismétlősök tanítása s a kántorságban díj nélküli segédkezés. Az állomás márczius elsején elfoglalandó. Bohuniczky Béla, plébános.

Kozsnyói egyházmegye.

A krompachi róm. kath. kántortanítói állomás halálozás által megüresedvén, az iskolaév végéig helyettesítő fog alkalmaztatni, ki egy szobából álló lakást fűtéssel és havonta 26 frtot kap. A kántorságban jártas kap még havonta 4 frtot és a stola-jövedelemnek felét. Tanítási nyelv: német, tót és magyar. Márczius 1-én az állomás elfoglalandó. Majkuth István, iskolaszéki elnök. 2—2

Székesfehérvári egyházmegye.

Magyaralmásra (Fehérm.) egy a kántorságban jártas, kis és nagy miséket végezni tudó helyettes-tanító szükségeltetik. Fizetése: havi 10 frt, mellékes 4 5 frt és teljes ellátás. Megkeresések alulírottához intézendők. Kellner Gyula róm. kath. tanító.

Szombathelyi egyházmegye.

Vasmege Orbánfalvi róm. kath. felekezeti elemi tanítói állomásra f. év márczius 30-ra pályázat hirdettetik. Evi jövedelme: lakáson kívül 300 frt, 4 öl fa, 1/2 hold szántóföld, kántorságért 16 frt 80 kr. Nyelv: német-magyar. Folyamodványok Maltz Jácint plébános h. és iskolaszéki elnökhöz küldendők Német-Ujvárra. Az állomás azonnal elfoglalandó.

Veszprémi egyházmegye.

Kaposfüredre (Somogy megye) osztálytanító keresetik. Evi fizetés: 360 frt, butorizott szoba, fűtés, tisztogatással. Kötelmei: egyik osztályt vezetni, vasárnap az ismétlősöket tanítani és a kántorságban segédkezni. Az állomás azonnal elfoglalható. Szabó József tanító.

Rum, finom likőrök

bárki házi használatra hideg uton minden készülék nélkül kitűnő minőségben előállíthat.

Kezelési könyv és árlap ingyen.

WATTERICH A., BUDAPEST.

5. dohány-utca 5.

ALAFITTATOTT 1869.

Nagy-Szalatna (Zólyom-m.)

róm. kath. hitközségnél

egy igen olcsó

nyolcz változásu orgona

eladó s azonnal átvehető.

Bővebb felvilágosítást ad **Csutkay István** esperes-plébános **Nagy-Szalatnán.**

Orgona-építési műintézet.

RIEGER TESTVÉREK

Budapest, Garay-utca 48.

Rieger testvérek Jägerndorfi (Osztr.-Sziil.) es. és kir. udvari orgona-gyaranak fiokja. Legolesobb arakon kiváló orgonakat szállítanak.

A czég 23 évi fennállása óta

540 uj orgonát

épített, melyek közül 186 esik Magyarországra, a többbit Norvégiába, Németországba, Romániába, Orosz-, Olasz- és Törökországba szállítottak.

Orgona-árjegyzékek ingyen és bérmentve

Hi iszik

Kathreiner-féle

Kneipp-maláta-kávét?

Mindenki

a ki igazán jó kávét szeret, a ki félti az egészségét és takarékos.